

Сборник съдебна практика

ОПРЕДЕЛЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

25 септември 2015 година *

„Преюдициално запитване — Спешно преюдициално производство — Член 99 от Процедурния правилник на Съда — Полицейско и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси — Рамково решение 2002/584/ПВР — Европейска заповед за арест — Член 2, параграф 4 и член 4, точка 1 — Условия за изпълнение — Национално наказателно право, съгласно което за изпълнението на европейска заповед за арест освен двойната наказуемост се изисква и деянието да е наказуемо съгласно правото на изпълняващата държава членка с лишаване от свобода или мярка за задържане, за максимален срок не по-малко от 12 месеца“

По дело C-463/15 PPU

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Rechtbank Amsterdam (първоинстанционен съд — Амстердам, Нидерландия) с акт от 2 септември 2015 г., постъпил в Съда същия ден, в рамките на производство по дело

Openbaar Ministerie

срещу

A.

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: L. Bay Larsen, председател на състава, K. Jürimäe, J. Malenovský, M. Safjan (докладчик) и A. Prechal, съдии,

генерален адвокат: P. Mengozzi,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, да се произнесе с мотивирано определение на основание член 99 от Процедурния правилник на Съда,

постанови настоящото

Определение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 2, параграф 4 и член 4, точка 1 от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (ОВ L 190, стр. 1; Специално

* Език на производството: нидерландски.

издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 3), изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г. (ОВ L 81, стр. 24, наричано по-нататък „Рамково решение 2002/584“).

- 2 Запитването е отправено в рамките на изпълнението в Нидерландия на европейска заповед за арест, издадена от *procureur des Konings bij de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel* (прокурор при първоинстанционен съд — Брюксел, Белгия) по отношение на А.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съображения 5—7 и 10 от Рамково решение 2002/584 гласят:

„(5) Целта за превръщане на Съюза в пространство на свобода, сигурност и правосъдие изисква премахване на екстрадицията между държавите членки и заместването ѝ със система за предаване между съдебните органи. Освен това въвеждането на нова опростена процедура за предаване на осъдени или заподозрени лица за изтърпяване на наказание или за наказателно преследване дава възможност за премахване на сложността и евентуалното забавяне, присъщо на настоящата процедура по екстрадиция. Преобладаващите до момента традиционни отношения на сътрудничество между държавите членки трябва да бъдат заменени от система на свободно движение на съдебни решения по наказателни дела, обхващащи едновременно предварителни и окончателни решения в рамките на пространство на свобода, сигурност и правосъдие.

(6) Европейската заповед за арест съгласно настоящото рамково решение е първата конкретна мярка в областта на наказателното право, която прилага принципа за взаимно признаване, който Европейският съвет определя като „крайтъгълния камък“ на съдебното сътрудничество.

(7) Тъй като заместването на системата на многостранна екстрадиция, приета с Конвенцията за екстрадиция от 13 декември 1957 г., не може да се постигне напълно от държавите членки чрез едностранни действия, а поради своя мащаб и въздействие може да се постигне само в рамките на Съюза Съветът следва да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, посочен в член 2 [ЕС] и член 5 [ЕО]. Съгласно принципа за пропорционалност, така както е определен в последния текст, настоящото рамково решение съдържа необходимото с оглед постигането на тази цел.

[...]

(10) Механизмът на европейската заповед за арест се основава на високо равнище на поверителност между държавите членки. Нейното прилагане може да бъде спряно единствено в случай на съществено и продължаващо нарушаване на един от принципите на държавите членки, посочени в член 6, параграф 1 [ЕС], определени от Съвета съгласно член 7, параграф 1 от Договора с посочените в член 7, параграф 2 от него последици“.

- 4 Член 1 от Рамковото решение предвижда:

„1. Европейската заповед за арест е съдебно решение, което е издадено от държава членка, с оглед задържане и предаване на друга държава членка на издирвано лице, с цел наказателно преследване или изпълнение на присъда за лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане.

2. Държавите членки следва да изпълнят всяка европейска заповед за арест въз основа на принципите на взаимното признаване и в съответствие с разпоредбите на настоящото рамково решение.

3. Рамковото решение няма действие по отношение на изменение на задължението за спазване на основните права и основните правни принципи, залегнали в член 6 [ЕС]“.

5 Съгласно член 2 от това рамково решение, озаглавен „Обхват на европейската заповед за арест“:

„1. Европейска заповед за арест се издава за деяния, които са наказуеми съгласно правото на издаващата държава членка с лишаване от свобода или мярка, изискваща задържане[,] за [максимален срок] не по-малко от 12 месеца, или ако наложеното наказание лишаване от свобода или мярката, изискваща задържане, е не по-малко от 4 месеца.

2. Следните престъпления, ако в издаващата държава членка са наказуеми с лишаване от свобода или мярка, изискваща задържане[,] за [максимален] срок не по-малък от три години и така както са определени в законодателството на издаващата държава членка, при условията на настоящото рамково решение и без проверка за двойна наказуемост на деянието, дават основание за предаване съгласно европейска заповед за арест:

[...]

4. За престъпления, различни от посочените в параграф 2, предаването може да зависи от условието, деянията, за които е издадена европейска заповед за арест, да съставляват престъпление съгласно законодателството на изпълняващата държава членка независимо от елементите на състава или начина, по който е описано“.

6 Член 4, точка 1 от същото рамково решение, озаглавен „Случаи, при които изпълнението на европейска заповед за арест може да бъде отказано“, предвижда:

„Изпълняващият съдебен орган може да откаже да изпълни европейска заповед за арест:

1. когато в някои от посочените в член 2, параграф 4 случаи, деянието, за което е издадена европейска заповед за арест, не е престъпление съгласно правото на изпълняващата държава членка; въпреки това във връзка с данъци и задължения, свързани с мита и валутен обмен, изпълнението на европейска заповед за арест не следва да бъде отказано с аргумент, че законодателството на изпълняващата държава членка не предвижда същия вид данъци или други фискални задължения, или не съдържа уредба на мита и валутен обмен, еднаква с тази на издалата я държава членка;

[...]“.

Нидерландското право

7 Съгласно член 7, параграф 1 от Закона за предаването на лица (Overleveringswet):

„1. Предаването може да бъде разрешено единствено за целите на:

а) наказателно разследване, започнато от органите на издаващата държава членка въз основа на предположението, че според издаващия съдебен орган исканото лице е извършило:

1° престъпление, което е квалифицирано като такова от правото на издаващата държава членка и освен това е включено в списъка към приложение 1 от този закон, и което е наказуемо съгласно правото на издаващата държава членка с лишаване от свобода за максимален срок не по-малко от три години; или

2° друго деяние, за което както правото на издаващата държава членка, така и нидерландското право предвижда наказание лишаване от свобода за максимален срок не по-малко от дванадесет месеца;

б) изтърпяването от исканото лице на територията на издаващата държава членка на наказание лишаване от свобода за срок не по-малко от четири месеца, наложено за деяние по точки 1° и 2°.

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

8 Rechtbank Amsterdam е сезиран от прокуратурата при този съд с искане за изпълнението на европейска заповед за арест, която е издадена на 6 ноември 2014 г. от procureur des Konings bij de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel и с която се иска задържането и предаването на А., понастоящем задържан в Нидерландия в изпълнение на влязло в сила наложено от нидерландските съдилища наказание лишаване от свобода, с оглед изтърпяването на друго наказание лишаване от свобода за срок от пет години, на което А. е бил осъден в Белгия.

9 В тази европейска заповед за арест се посочва присъда, постановена на 7 октомври 2014 г. от 43-ти наказателен състав на Rechtbank van eerste aanleg van Brussel (първоинстанционен съд, Брюксел).

10 Съдържащото се в процесната по главното производство европейска заповед за арест описание на деянията, за които А. е бил осъден, е накратко следното. На 2 март 2013 г. в Брюксел А. счупва чаша, възсяда съпругата си, като с едната ръка започва да я души, а с другата ръка ѝ нанася удари със счупената чаша по главата, врата и лявата ръка. При медицинския преглед на съпругата са установени три рани, нанесени с остър режещ предмет. Преди тези събития в периода от 28 февруари 2013 г. до 2 март 2013 г. А. е нанесъл удари по съпругата си.

11 Според запитващата юрисдикция деянията, които по белгийското право следва да получат наказателноправна квалификация като „умишлени удари и наранявания на съпругата, довели до нейната нетрудоспособност“ и „умишлени удари и наранявания на съпругата“, по нидерландското право и в двата случая се наказват с лишаване от свобода за максимален срок не по-малко от 12 месеца. Третото деяние, в което А. е обвинен, а именно носенето на забранено оръжие, обаче по нидерландското право се наказва само с глоба от трета категория.

12 Запитващата юрисдикция има съмнения дали е възможно да изпълни разглежданата европейска заповед за арест по отношение на третото деяние предвид член 7, параграф 1 от Закона за предаването на лица, който според тази юрисдикция изисква деянията, в които е обвинено исканото лице, да се санкционират от наказателното право на съответните две държави членки

и максималното наказание лишаване от свобода, което може да бъде наложено за посочените деяния, да бъде — пак в тези две държави членки — не по-малко от 12 месеца. Тази юрисдикция обаче се пита дали отказът, основан на такова тълкуване, е в съответствие с член 2, параграф 4 и член 4, точка 1 от Рамково решение 2002/584.

- 13 При тези условия *Rechtbank Amsterdam* решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Позволяват ли член 2, параграф 4 и член 4, точка 1 от Рамково решение 2002/584 на изпълняващата държава членка да транспонира тези разпоредби в националното си право така, че да постави изискване деянието не само да представлява престъпление по собственото ѝ право, но и да е наказуемо с лишаване от свобода за максимален срок не по-малко от 12 месеца?“.

По спешното производство

- 14 Запитващата юрисдикция иска настоящото преюдициално запитване да се разгледа по реда на спешното производство, предвидено в член 107 от Процедурния правилник на Съда.
- 15 Тази юрисдикция мотивира искането си, като по-специално подчертава, че лишаването от свобода на А. в изпълнение на наказанието, наложено от нидерландските съдилища, изтича на 1 януари 2016 г. Считано от 17 септември 2015 г. обаче, изпълнението на това наказание може да бъде прекъснато, при условие че А. бъде същевременно изведен от нидерландска територия.
- 16 След съдебното заседание, проведено на 24 юли 2015 г. пред запитващата юрисдикция, същата разпорежда А. да бъде задържан под стража, считано от момента, в който изтече срокът на задържането му на други основания. В съдебното заседание на 18 август 2015 г. прокуратурата посочва, че ще приведе в изпълнение това разпореждане, ако към момента на изтичане на срока на наложеното от нидерландските съдилища наказание лишаване от свобода не е прието необжалваемо решение относно европейската заповед за арест.
- 17 Според запитващата юрисдикция, която посочва, че сроковете за решението за изпълнение на европейската заповед за арест, установени в член 17, параграфи 3 и 4 от Рамково решение 2002/584, изтичат на 21 септември 2015 г., своевременният отговор на Съда на преюдициалния въпрос ще има пряко и решаващо отражение върху продължителността на задържането под стража на А. в Нидерландия. На последно място тя посочва, че А. сам е поискал да бъде предаден възможно най-бързо на белгийските органи.
- 18 В това отношение следва да се отбележи, на първо място, че настоящото преюдициално запитване се отнася до тълкуването на Рамково решение 2002/584, което попада в обхвата на разпоредбите в дял V от трета част от Договора за функционирането на ЕС, отнасяща се до пространството на свобода, сигурност и правосъдие. Следователно запитването може да бъде разгледано по реда на спешното преюдициално производство.
- 19 На второ място, А. понастоящем е лишен от свобода, но считано от 17 септември 2015 г., изтърпяването на наказанието му може да бъде прекъснато, при условие че бъде изведен от нидерландска територия. В съответствие с изразеното от А. желание това извеждане конкретно би се извършило с предаването му на белгийските органи в изпълнение на европейската заповед за арест. Ако преди 1 януари 2016 г. не бъде взето решение относно изпълнението на посочената заповед за арест, А. по принцип би останал задържан под стража до взимането на това решение.

- 20 При тези условия на 10 септември 2015 г. по предложение на съдията докладчик и след изслушване на генералния адвокат четвърти състав на Съда реши да уважи искането на запитващата юрисдикция за разглеждане на настоящото преюдициално запитване по реда на спешното производство.

По преюдициалния въпрос

- 21 Съгласно член 99 от Процедурния правилник, когато преюдициалният въпрос е идентичен с въпрос, по който Съдът вече се е произнесъл, отговорът на този въпрос се налага недвусмислено от съдебната практика или отговорът не оставя място за разумно съмнение, Съдът може във всеки един момент да се произнесе с мотивирано определение по предложение на съдията докладчик и след изслушване на генералния адвокат.
- 22 Тази разпоредба следва да намери приложение в рамките на настоящото преюдициално запитване.
- 23 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 2, параграф 4 и член 4, точка 1 от Рамково решение 2002/584 трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат за предаването въз основа на европейска заповед за арест да се изисква в изпълняващата държава членка деянието, за което тази заповед за арест е била издадена, не само да представлява престъпление съгласно правото на тази държава членка, но и да бъде наказуемо съгласно същото това право с лишаване от свобода за максимален срок не по-малко от 12 месеца.
- 24 В това отношение следва да се отбележи, че на основание член 4, точка 1 от Рамковото решение изпълняващият съдебен орган може да откаже да изпълни европейска заповед за арест, когато в някой от посочените в член 2, параграф 4 от Рамковото решение случаи деянието, за което е издадена европейска заповед за арест, не е престъпление съгласно правото на изпълняващата държава членка. Цитираният член 2, параграф 4 уточнява, че тази възможност се отнася до престъпленията, различни от посочените в член 2, параграф 2, независимо какви са елементите на техния състав или квалификацията им.
- 25 Ето защо споменатата възможност да се откаже изпълнението се свежда до случая, когато европейска заповед за арест се отнася до деяние, което не е включено в списъка по член 2, параграф 2 от Рамково решение 2002/584 и не е престъпление съгласно правото на изпълняващата държава членка.
- 26 Доколкото обаче носенето на забранено оръжие — едно от процесните деяния по главното производство — според запитващата юрисдикция е престъпление съгласно нидерландското право, следва да се приеме за установено, че отказът да се изпълни свързана с него европейска заповед за арест не попада в обхвата на хипотезата, изрично визирана в член 2, параграф 4 и член 4, точка 1 от Рамково решение 2002/584.
- 27 Впрочем нито член 2, параграф 4 и член 4, точка 1 от Рамково решение 2002/584, нито друга негова разпоредба предвиждат възможността за отказ на изпълнението на европейска заповед за арест с предмет деяние, което е престъпление в изпълняващата държава членка, но не е наказуемо там с лишаване от свобода за максимален срок не по-малко от 12 месеца.
- 28 Тази констатация се подкрепя от общия разум на Рамково решение 2002/584 и от целите, които то преследва.
- 29 Както следва от първите два параграфа от член 2, по отношение на престъпленията, които могат да бъдат предмет на европейска заповед за арест, това рамково решение се ориентира по приложимия размер на наказанията в издаващата заповедта държава членка (вж. в този смисъл

решение *Advocaten voor de Wereld*, C-303/05, EU:C:2007:261, т. 52). Това се дължи на факта, че наказателното преследване или изпълнението на наказание лишаване от свобода или на мярка за задържане, с оглед на които е издадена такава заповед за арест, се извършва съгласно правилата на тази държава членка.

- 30 За разлика от режима на екстрадиция, който премахва и заменя със система за предаване между съдебни органи, Рамково решение 2002/584 повече не отчита приложимия размер на наказанията в изпълняващите държави членки. Това отговаря на първостепенната цел, преследвана от въпросното рамково решение и визирана в съображение 5 от него — да се осигури свободното движение на съдебни решения по наказателни дела в рамките на пространство на свобода, сигурност и правосъдие.
- 31 От всички изложени дотук съображения следва, че член 2, параграф 4 и член 4, точка 1 от Рамково решение 2002/584 трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат за предаването въз основа на европейска заповед за арест да се изисква в изпълняващата държава членка деянието, за което тази заповед за арест е била издадена, не само да представлява престъпление съгласно правото на тази държава членка, но и да бъде наказуемо съгласно същото това право с лишаване от свобода за максимален срок не по-малко от 12 месеца.

По съдебните разноски

- 32 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Член 2, параграф 4 и член 4, точка 1 от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки, изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г., трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат за предаването въз основа на европейска заповед за арест да се изисква в изпълняващата държава членка деянието, за което тази заповед за арест е била издадена, не само да представлява престъпление съгласно правото на тази държава членка, но и да бъде наказуемо съгласно същото това право с лишаване от свобода за максимален срок не по-малко от 12 месеца.

Подписи